Ahti Fagerblom 9.11.2021

Talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Talousvaliokunta 12.11.2021 klo 11.00

U 60/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (päästökauppadirektiivin markkinavakausvarantopäätöksen ja meriliikenteen MRV-asetuksen muuttaminen) sekä komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi (markkinavakausvarantopäätöksen muuttaminen)

Pyydettynä lausuntona valtioneuvoston U-kirjelmästä Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

- *Biomassan käyttöä rajaava 95 prosentin raja-arvo ei ole perusteltu*
- *Energiatehokkuuskatselmoinneissa alle viiden vuoden takaisinmaksuajan hankkeiden toteuttaminen ei ohjaa varoja ilmaston näkökulmasta parhaaseen mahdolliseen lopputulokseen*
- *Kuljetusten kustannustason nousu heikentää metsäteollisuuden suhteellista kilpailukykyä. Tarvittaessa Suomen tulee omin toimin huolehtia vientiteollisuuden suhteellisesta kilpailukyvystä verrattuna keskeisiin verrokkimaihin.*

Taustaa

EU-toimielimissä on parhaillaan käsittelyssä useita komission esityksiä. Metsäteollisuus energiaintensiivisenä, runsaasti luonnonvaroja jalostavana, raaka-aineita ja tuotteita kuljettavana sekä kansainvälisessä kilpailussa toimivana alana altistuu laajasti EU-esitysten sisältämälle säätelylle.

Metsäteollisuus on Suomessa jo pitkälle irtautunut fossiilisista polttoaineista ja on Suomen merkittävin uusiutuvan energian tuottaja. Alan ilmastotiekartasta on nähtävissä, että tehtaamme voivat olla lähes fossiilivapaita vuonna 2035, mikäli toimintaympäristö tukee ilmastomyönteisiä investointeja. Samaan aikaan alan tuotteista voidaan saada yhä suuremmat ilmastohyödyt sekä jatkaa metsävarojen kasvattamista. Alalla on siten suuri merkitys ilmastotavoitteille sekä talouden ja työllisyyden vahvistamiselle.

Biomassan käyttöä rajaava 95 prosentin raja-arvo ei ole perusteltu

Metsäteollisuus ry puoltaa valtioneuvosto varauksellista suhtautumista biomassan käyttämiseen liittyvään 95 prosentin ehtoon, mutta kanta tulisi mielestämme ilmaista jyrkemmin. Komission esitys käytännössä rankaisisi etulinjassa päästöjä vähentäneitä

laitoksia. Eri tavoin saavutettuja päästövähennyksiä tulee kohdella teknologianeutraalisti.

Komissio esittää, että ne laitokset, jotka käyttävät biomassaa 95 % osuudella tai sen yli poistettaisiin päästökaupan piiristä ja samalla laitokset eivät olisi oikeutettuja päästöoikeuksien ilmaisjakoon. Tällä hetkellä uusiutuvien polttoaineiden osuus metsäteollisuuden tehdaspolttoaineista on noin 87 %, joten Suomessa päästökaupan piiristä poistuisi merkittävä määrä laitoksia. Positiivisen kehityksen jatkuminen on Suomen, ilmaston ja toiminnanharjoittajan etujen mukaista. Komission esitys sitä vastoin merkitsi kannustinta käyttää fossiilista energiaa ja olla tekemättä viimeisiä päästövähennyksiä.

Fossiilisten polttoaineiden osuuden pienentäminen metsäteollisuudessa ei suinkaan ole tapahtunut itsestään, vaan se on suomalaisen metsäteollisuuden vuosikymmenien mittaisen kehitystyön tulos. Uusiutuvan energian liiallisesta käytöstä seuraava rangaistus on koko päästökaupan ideologian vastainen, jonka mukaan edelläkävijöitä tulisi palkita. Emme pidä perusteluna biomassan käytön raja-arvon laskemista 95 prosenttiin direktiivin sovellusalan osalta.

Päästöoikeuksien ilmaisjaon katselmointien toteuttamiseen liittyvä ehto ei ohjaa investointeja ilmaston näkökulmasta parhaaseen mahdolliseen lopputulokseen

Päästökaupan ilmaisjaon tarkoituksena on ehkäistä hiilivuotoa. Tuotantolaitoksen ilmaisjakoon oikeutettu päästöoikeuksien määrä on riippuvainen alan vertailuarvojen kehityksestä. Suurimmat päästövähennykset tehneet tuotantolaitokset hyötyvät ilmaisjaosta eniten, mikä kannustaa myös teknologian kehittämiseen.

Ehdotetussa päästökauppadirektiivissä ilmaisjako edellyttää toteuttamaan energiakatselmuksen hankkeet, joiden takaisinmaksuaika on korkeintaan viisi vuotta. Mikäli investointeja ei tehdä, leikkaantuisi maksuttomien päästöoikeuksien määrä 25 prosentilla. EU-tasoinen pakottaminen energiatehokkuushankkeiden toteuttamiseksi ei ohjaa toiminnanharjoittajan varoja ilmaston näkökulmasta parhaaseen mahdolliseen lopputulokseen.

Metsäteollisuus ry yhtyy valtioneuvoston huoleen energiakatselmusten yhdenvertaisesta laadusta ja toiminnanharjoittajien tasapuolisesta kohtelusta. Emme kuitenkaan pidä EU:n tasoisen sääntelyn ulottamista toiminnanharjoittajan investointeihin perusteltuna.

Vientiteollisuuden kilpailukyvystä tulee huolehtia

Metsäteollisuus ry yhtyy valtioneuvoston kantaan, jonka mukaan Suomen erityisolosuhteet ja poikkeuksellisen suuri riippuvuus merikuljetuksista tulisi huomioida neuvotteluissa. Yhdessä muiden Fit for 55 - paketin lainsäädäntöehdotusten (energiaverodirektiivi ja FuelEU Maritime) kanssa Suomen merikuljetukset kohtaisivat liikenne- ja viestintäministeriön laskelmien mukaan 350 - 560 miljoonan euron lisäkustannukset vuonna 2030. Laskelmiin sisältyy merkittäviä epävarmuuksia ja oletuksia, mm. päästöoikeuden alhainen hinta.

Suomalaisen metsäteollisuuden viennistä noin 90 % tapahtuu meriteitse. Meriliikenteen päästöjen vähentäminen tulisi valtioneuvoston kannan mukaisesti toteuttaa ensisijaisesti maailmanlaajuisen mekanismin avulla. Metsäteollisuus ry:n mielestä Suomen tulee edellyttää talvimerenkulun helpotuksia meriliikenteen päästökaupassa. U-kirjelmän taloudellisissa vaikutuksissa tulisi esittää laskelmat ehdotuksen vaikutuksista Suomen suhteelliseen kilpailukykyyn. Laskelmat tulisi esittää päästöoikeuksien korkeammilla hinnoilla ja erityisesti talvimerenkulun osalta huomioiden sen alueelliset vaikutukset.

Tieliikenteen ja rakennusten päästökauppa lisää teollisuuden kustannuksia ja heikentää vientiteollisuuden kilpailukykyä. Suomen polttoaineen kokonaiskustannustaso on jo nykyisellään EU:n korkeimpia, ja kustannusten nousu heikentäisi entisestään metsäteollisuuden kilpailukykyä. Metsäteollisuuden logistiikkaketju on vahvasti riippuvainen maantiekuljetuksista.

Metsäteollisuus ry puoltaa valtioneuvoston näkemystä, jonka mukaan tarpeettomia päällekkäisiä ohjaiskeinoja on pyrittävä välttämään. Tämän tulisi näkyä myös kansallisessa päätöksenteossa. Ristiriitaisesti hallitus edelleen valmistelee kansallista maantieliikenteen päästökauppaa. Tämä heikentäisi edelleen vientiteollisuuden kilpailukykyä tilanteessa, jossa tulisi päinvastoin etsiä vientiteollisuuden kilpailukyvyn turvaavia kansallisia ratkaisuja. Metsäteollisuus ry:n mielestä kansallisen päästökaupan valmistelu tulee lopettaa.

On hyvä, että valtioneuvosto kannattaa innovaatiorahaston kasvattamista päästökauppatuloilla. Suomen teollisuuden näkökulmasta innovaatiorahasto voi tarjota mahdollisuuksia vihreää siirtymää ajatellen.

Metsäteollisuus ry

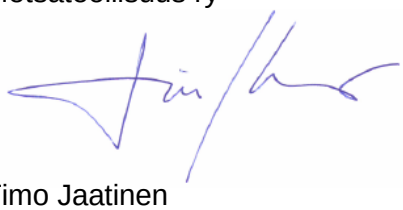

Timo Jaatinen
toimitusjohtaja